

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 145g/2020

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din punctul
20 din Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor
didactice în instituțiile de învățământ superior,
aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010

CHIȘINĂU

5 ianuarie 2021

Curtea Constituțională, judecând în componența:

nei Domnica MANOLE, *Președinte*,
dlui Nicolae ROȘCA,
nei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea nei Cristina Chihai, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată pe 4 septembrie 2020,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 5 ianuarie 2021, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmei „vot [...] secret”, precum și pretinsa omisiune a reglementărilor referitoare la temeiurile și condițiile ce ar determina/permite respingerea candidatului la funcția de lector universitar de către Consiliul facultății din punctul 20 al Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010, ridicată de dna Vera Frolova, parte în dosarul nr. 2-2470/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dna judecător Svetlana Ghercavii din cadrul Judecătoriei Bălți, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Bălți, sediul central, se află cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată înaintată de dna Vera Frolova împotriva Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți privind anularea rezultatelor concursului din 28 mai 2019 pentru suplinirea postului vacant de lector universitar la Catedra de Slavistică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, confirmarea în funcție cu obligarea de a încheia contract individual de muncă și încasarea cheltuielilor de judecată.

4. În cererea de chemare în judecată, reclamanta a menționat că, începând cu 26 august 2013, a fost angajată la Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți în calitate de lector, apoi în calitate de lector superior la catedra Slavistică în baza contractului individual de muncă pe termen determinat, modificat periodic prin acorduri adiționale. Potrivit ultimului

acord adițional nr. 2/1038 semnat la 24 mai 2019, s-a prelungit durata contractului individual de muncă de la 27 mai 2019 până la finele anului de studii 2018/2019. Astfel, contractul individual de muncă respectiv a expirat la finele anului de studii 2018/2019.

5. Pe 2 mai 2019, dna Vera Frolova a depus o cerere de participare la concursul pentru suplinirea postului vacant de lector universitar la catedra Slavistică a Facultății de Litere a Universității de Stat „Alec Russo”, care a fost anunțat public pe 5 aprilie 2019 în ziarul „Făclia”, nr. 13.

6. Pe 23 mai 2019, catedra Slavistică i-a recomandat Consiliului Facultății, ca urmare a votului secret, candidatura dnei Vera Frolova pentru postul de lector universitar, aceasta fiind, potrivit punctelor 20 și 21 din Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010, o etapă componentă a procedurii concursului de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ.

7. Pe 28 mai 2019 a fost organizată ședința Consiliul Facultății de Litere, unde prin vot secret a avut loc alegerea pentru postul de lector universitar la Catedra de Slavistică. Potrivit rezultatelor votării, candidatura dnei Vera Frolova n-a întrunit numărul necesar de voturi, *i.e.* 50 la sută plus un vot din numărul membrilor participanți la vot, iar ca urmare, aceasta n-a fost aleasă în funcția respectivă.

8. Dna Vera Frolova a depus contestații cu privire la organizarea, desfășurarea și rezultatele concursului din 28 mai 2019 la Senatul Universității și la Ministerul Educației, Culturii și Cercetării. Prin răspunsul din 3 iulie 2019, i s-a comunicat că Senatul a constatat corectitudinea procedurii de desfășurare a alegerilor în cadrul Consiliului Facultății de Litere din data de 28 mai 2019. Prin răspunsul din 6 august 2019, Ministerul Educației, Culturii și Cercetării i-a comunicat că este la discreția instituției selectarea și promovarea personalului didactic. Totodată, s-a menționat că în conformitate cu articolul 355 din Codul muncii, competența de soluționare a litigiului individual de muncă aparține exclusiv instanței de judecată.

9. Nefiind de acord cu decizia Consiliul Facultății de Litere din 28 mai 2019, dna Vera Frolova a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Universității de Stat „Alec Russo”, prin care a solicitat anularea concursului, confirmarea în funcția de lector universitar și obligarea de a încheia un contract individual de muncă.

10. În cadrul ședinței de judecată din 20 august 2020, dna Vera Frolova a ridicat excepția de neconstituționalitate a sintagmei „vot [...] secret”, precum și a lipsei reglementărilor referitoare la temeiurile și condițiile care ar determina/permite respingerea candidatului la funcția de lector universitar de către Consiliul Facultății din punctul 20 al Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010.

11. Prin Încheierea din 20 august 2020, Judecătoria Bălți, sediul central, a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesizat, în acest sens, Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

12. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 28 Viața intimă, familială și privată

„Statul respectă și ocrotește viața intimă, familială și privată.”

Articolul 34 Dreptul la informație

„(1) Dreptul persoanei de a avea acces la orice informație de interes public nu poate fi îngreunat.

(2) Autoritățile publice, potrivit competențelor ce le revin, sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor asupra treburilor publice și asupra problemelor de interes personal.

[...]”

13. Prevederile relevante ale Hotărârii Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior sunt următoarele:

„20. Alegerile în posturile de profesor universitar și de conferențiar universitar se efectuează de către Senat în termen de cel mult 45 zile de la expirarea termenului de înscriere la concurs, prin **vot** egal, **secret** și liber exprimat. Ședința Senatului este deliberativă dacă la ea participă cel puțin 2/3 din numărul membrilor săi. Senatul, prin vot deschis, cu majoritatea simplă, ia decizia de a include sau nu candidații respectivi în buletinul de vot. Pentru organizarea votării, Senatul alege din membrii Senatului, prin vot deschis, comisia de numărare a voturilor. Fiecare membru al Senatului votează o singură persoană din lista candidaților înscriși în buletinul de vot. Buletinele în care au fost votați mai mulți candidați se consideră nule. Prezența candidaților la ședința Senatului nu este obligatorie.

Este declarat ales în postul de profesor universitar sau de conferențiar universitar candidatul care a acumulat majoritatea simplă (nu mai puțin de 50 la sută plus un vot) de voturi din numărul total de membri ai Senatului care au participat la votare. În cazul în care nici unul din candidați nu a acumulat minimumul necesar de voturi, votarea se repetă la aceeași ședință pentru primii 2 candidați care au acumulat numărul cel mai

mare de voturi (dacă la concurs au participat mai mult de 2 candidați) sau pentru candidatul care a acumulat cele mai multe voturi (dacă la concurs au participat 2 candidați).

21. Concursul pentru ocuparea posturilor de lector superior universitar și de lector universitar se desfășoară similar concursului pentru ocuparea posturilor de profesor universitar și conferențiar universitar. Alegerile în posturile de lector superior universitar și de lector universitar se efectuează de către Consiliul facultății, conform procedurii expuse la punctul 20 al prezentului Regulament.

[...]"

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

14. Autoarea excepției de neconstituționalitate susține că procedura votului secret, prevăzută în punctul 20 al Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010, îi îngreudește dreptul de a contesta rezultatele concursului pentru ocuparea postului de lector universitar, prin aceasta încălcându-i-se dreptul de acces liber la justiție.

15. De asemenea, autoarea excepției menționează că contestațiile privind desfășurarea și rezultatele concursului pentru ocuparea postului de lector universitar se examinează de către Senatul Universității, un organ administrativ care nu poate stabili motivele și argumentele soluțiilor adoptate prin vot secret de către Consiliul facultății. Totuși, dreptul la un proces echitabil presupune existența unei căi legale efective care să permită revendicarea drepturilor.

16. Autoarea excepției mai susține că Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ nu stabilește criterii clare în baza cărora Consiliul Facultății poate respinge un candidat la funcția de lector universitar. Mai mult, nici decizia privind rezultatele concursului nu conține o motivare referitoare la alegerea unui candidat, deoarece aceasta se exercită prin vot secret, fapt care-i încalcă candidatului dreptul la viața intimă, familială și privată, precum și dreptul de acces la informație garantate de articolele 28 și, respectiv, 34 din Constituție.

17. Totodată, autoarea excepției solicită constatarea neconstituționalității pretensei omisiuni de reglementare a temeiurilor și condițiilor de respingere a candidatului la funcția de lector universitar de către Consiliul Facultății conform procedurii stabilite în punctul 20 din Regulamentul cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ.

18. În opinia sa, atât sintagma contestată, cât și lipsa reglementărilor invocate sunt contrare articolelor 20 [*accesul liber la justiție*], 28 [*viața intimă, familială și privată*] și 34 [*dreptul la informație*] din Constituție.

B. Aprecierea Curții

19. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

20. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității hotărârilor Guvernului, în prezenta cauză a unor prevederi din Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, ține de competența Curții Constituționale.

21. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către o parte în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

22. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagma „vot [...] secret”, precum și pretinsa lipsă a reglementărilor referitoare la temeiurile și condițiile ce ar determina/permite respingerea candidatului la funcția de lector universitar de către Consiliul Facultății din punctul 20 al Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010. Punctul 20 din Regulamentul respectiv reglementează condiții privind organizarea și desfășurarea concursului pentru ocuparea posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior.

23. Curtea admite că norma care conține textul contestat ar putea fi aplicată de instanța de judecată în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate (a se vedea § 3 *supra*).

24. Curtea observă că sintagma contestată precum și pretinsa lipsă a reglementărilor criticate nu au constituit anterior obiect al controlului constituționalității.

25. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept din Constituție în cauza concretă pendinte în fața instanțelor de judecată (a se vedea DCC nr. 8 din 24 ianuarie 2020, § 27; DCC nr. 24 din 2 martie 2020, § 18; DCC nr. 63 din 11 iunie 2020, § 19). Astfel, prin prisma argumentelor autorului sesizării, Curtea trebuie să verifice, dacă prevederea contestată precum și lipsa reglementărilor invocate reprezintă o ingerință în vreun drept fundamental din perspectiva articolelor 20 [*accesul liber la justiție*], 28 [*viața intimă, familială și privată*] și 34 [*dreptul la informație*] din Constituție.

26. Cu referire la articolul 20 din Constituție, Curtea reține că acesta garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime, adică a acelor drepturi și interese care sunt reglementate prin Constituție și lege.

27. Curtea menționează că posibilitatea de a contesta un concurs constituie un mijloc de realizare a dreptului autorului sesizării de a ocupa

funcția pentru care s-a organizat concursul. Totodată, instanța de judecată nu se poate substitui organului colegial, nu poate invalida opțiunea votului secret exercitat de membrii acestui organ și să-l înlocuiască cu evaluările proprii ale judecătorului, însă deține competența de a verifica respectarea regulilor de organizare și desfășurare a concursului.

28. În această privință, și Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menționat în jurisprudența sa că procedura prin care comisiile evaluează examenele profesionale pentru admiterea în diferite organisme profesionale implică o evaluare a cunoștințelor și experienței candidatului. Curtea Europeană a considerat că „o astfel de evaluare este asemănătoare unui examen școlar sau universitar și este departe de exercitarea funcției judiciare, așa încât garanțiile de la articolul 6 din Convenție nu pot fi aplicate pentru a acoperi dezacordurile rezultate” (decizia *San Juan v. Franța*, 28 februarie 2002).

29. Într-o altă cauză Curtea Europeană a respins cererea unei reclamante care s-a plâns despre modul în care procedurile de evaluare a performanței și de promovare au fost efectuate de Consiliul judiciar suprem, despre pretinsa lipsă de criterii clare și transparente în acest sens, despre decizia Consiliului de a nu o numi și despre pretinsa lipsă de căi de atac eficiente în acest sens, menționând că nici articolul 6, nici vreo altă dispoziție a Convenției sau a protocoalelor sale nu garantează dreptul la numire sau promovare în serviciul sau dreptul de a ocupa o funcție publică legată de administrarea justiției (decizie de inadmisibilitate în cauza *Stancheva Dzhidzheva-Trendafilova v. Bulgaria*, 9 octombrie 2012, § 38). Astfel, Curtea Europeană a reținut că „deși promovarea celor mai buni candidați pentru funcții judiciare și asigurarea obiectivității în concursurile pentru astfel de posturi este, fără îndoială, importantă pentru independența judecătorilor și buna funcționare a sistemelor judiciare naționale, aceste probleme nu pot fi examinate de Curte în contextul unei plângeri a unui candidat nereușit pentru un post judiciar împotriva deciziei de respingere a cererii sale de promovare”.

30. Dispozițiile articolului 20 din Constituție sunt aplicabile în ceea ce privește legalitatea procedurii de desfășurare a concursului respectiv. Astfel, Curtea reține că, în situația respectivă, prevederile articolului 20 din Constituție, referitoare la accesul liber la justiție, nu au aplicabilitate în materia contestării opțiunii/baremului sau rezultatului unui concurs, deoarece obligația de a se pronunța asupra acestor cereri aparține comisiilor de concurs și celor de contestații.

31. Cu referire la articolul 28 din Constituție, Curtea amintește că acest articol protejează persoanele contra ingerințelor arbitrare ale puterii publice în dreptul lor la viața privată, la viața intimă, la respectarea domiciliului și la respectarea secretului corespondenței (a se vedea HCC nr. 7 din 16 aprilie 2015, § 127). În jurisprudența sa, Curtea a stabilit că conceptul „viața privată” include inclusiv garanții privind activitățile profesionale (a se vedea HCC nr. 7 din 16 aprilie 2015, § 119; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 39).

32. Cu referire la acest capăt al sesizării este necesar să se facă distincția între garanții privind activități profesionale din perspectiva articolului 28 din Constituție și condițiile de eligibilitate pentru accesarea într-o funcție eligibilă. În general, condițiile de eligibilitate diferă din perspectiva tipului funcției/postului pentru care se depune candidatura și se cer a fi îndeplinite până la numire. *Per a contrario*, garanțiile pentru exercitarea unei activități profesionale se cer a fi respectate după accesarea într-o funcție eligibilă, adică deținută și exercitată legal. Prin urmare, garanțiile „vieții private” din perspectiva articolului 28 din Constituție se instituie din momentul dobândirii/accederii în funcție și operează o perioadă de timp în decursul căreia titularul funcției activează. Totuși, prevederea contestată face parte din ansamblul de reguli stabilit pentru accesare/ocupare a unei funcții, *i.e.* a postului de lector universitar la o catedră a unei universități.

33. Totodată, Curtea constată că autoarea sesizării își exprimă dezacordul față de modalitatea de desfășurare a unei etape a procesului concursului de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ, în special, cu votul secret prin care se realizează alegerile pentru posturile respective.

34. Curtea menționează că procedura de alegere de către Consiliul Facultății/Senat se constituie din două etape, inițial prin vot deschis se ia decizia de a include sau nu candidații respectivi în buletinul de vot și ulterior prin vot secret are loc alegerea. Aceste etape ale concursului care sunt consecutive și obligatorii trebuie privite ca o singură procedură la care participă aceiași membri ai Consiliului facultății/Senatului cu drept deplin să decidă alegerea candidaților la o funcție în cadrul instituției de învățământ superior.

35. În jurisprudența sa, Curtea a notat că de procedura de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior se află într-o strânsă legătură cu principiul autonomiei universitare (în speță componenta academică a acesteia) și dreptul universităților de a selecta și promova cadrele didactice și alte categorii de personal. În acest sens, potrivit articolului 35 alin. (6) din Constituție, instituțiile de învățământ superior beneficiază de dreptul la autonomie, care implică în mod egal **autonomia educațională și autonomia instituțională**. Autonomia educațională se exprimă prin autonomia universitară funcțională sau academică; autonomia instituțională cuprinde autonomia organizatorică, administrativă și financiară. **Aceste două forme ale autonomiei sunt inseparabile, or, fără libertatea academică (a activității didactice) autonomia instituțională nu poate fi garantată** (a se vedea DCC nr. 35 din 20 aprilie 2017, §§ 22 - 23).

36. Totodată, autonomia universitară privind selectarea personalului științifico-didactic este prevăzută într-un șir de acte internaționale. Astfel, Declarația de la Lisabona a Asociației Universităților Europene (2007) printre cele patru domenii referitoare la autonomia universitară menționează și autonomia resurselor umane, care presupune **libertatea universității de a recruta și selecta resurse umane calificate**,

responsabilitatea încheierii contractelor de muncă, stabilirea nivelului salariilor, sporului la salariu în funcție de valoarea potențialului uman. De asemenea, Declarația de la Praga din 2009 a Asociației Universităților Europene prevede că universitățile trebuie să își întărească autonomia pentru a servi mai bine societatea și în particular să asigure un cadru de reglementare care **să permită conducătorilor universităților** să adopte o structură internă eficientă, **să selecteze și să instruiască personalul lor**, să elaboreze programele academice și să utilizeze resursele financiare, toate acestea trebuind să fie în concordanță cu misiunile și profilurile lor specifice. În acord cu instrumentele internaționale, și articolul 79 alin. (3) lit. e) din Codul educației nr. 152 din 17 iulie 2014 stabilește că „**autonomia universitară** vizează domeniile conducerii, structurării și funcționării instituției, activității didactice și de cercetare științifică, administrării și finanțării și **se realizează [...] prin selectarea și promovarea personalului didactic, științifico-didactic și științific, precum și a celorlalte categorii de personal din instituția de învățământ**” (a se vedea Decizia citată *supra* §§ 24 – 27).

37. Curtea notează că instituțiile de învățământ superior trebuie să se bucure de o reală autonomie universitară, inclusiv în ce privește componenta academică a acestei autonomii, astfel încât să poată hotărî în mod independent cu privire la politica de personal și să decidă fără nici o constrângere exterioară cu privire la misiunile educaționale și de cercetare asumate (§ 28 din Decizia citată *supra*).

38. Prin urmare, Curtea nu poate reține critica dispozițiilor contestate în raport cu articolul 28 din Constituție care prevede că statul respectă și ocrotește viața intimă familială și privată. Astfel, în prezenta excepție de neconstituționalitate, Curtea constată lipsa legăturii de cauzalitate între dispozițiile contestate și articolul 28 din Constituție.

39. Cu privire la incidența articolului 34 alineatele (1) și (2) din Constituție, Curtea notează că potrivit prevederilor acestui articol, dreptul persoanei de acces la orice informație de interes public nu poate fi îngrădit. Potrivit competențelor ce le revin, autoritățile publice sunt obligate să asigure informarea corectă a cetățenilor cu privire la treburile publice și la problemele de interes personal. Dreptul de acces la orice informație vizează modul, mijloacele și condițiile în care se realizează administrarea treburilor de stat și dreptul de a difuza astfel de informații (a se vedea HCC nr.19 din 22 iunie 2015, § 31-32; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 34).

40. Curtea reiterează că dreptul la informație este dreptul de a solicita informații de la autoritățile și instituțiile publice. Acest drept comportă două aspecte: dreptul de a solicita și dreptul de a primi informații (a se vedea HCC nr. 19 din 22 iunie 2015, § 34-35; HCC nr. 29 din 12 decembrie 2019, § 35). În acest sens, Curtea menționează că prevederile criticate nu interzic și nu îngădesc în nici un fel dreptul candidaților la concurs de a solicita și de a primi informații privind organizarea, desfășurarea și rezultatele concursului pentru ocuparea posturilor didactice. Astfel, Curtea

nu poate reține criticile referitoare la incidența articolului 34 alin. (1) și (2) din Constituție.

41. Prin urmare, în baza celor menționate *supra*, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este inadmisibilă și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în baza articolelor 135 alin. (1) lit. g), 140 alin. (2) din Constituție, 26 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a textului „vot [...] secret” din punctul 20 al Regulamentului cu privire la modul de ocupare a posturilor didactice în instituțiile de învățământ superior, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 854 din 21 septembrie 2010, ridicată de dna Vera Frolova, parte în cauza civilă nr. 2-2470/2019, pendinte la Judecătoria Bălți, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Domnica MANOLE

Chișinău, 5 ianuarie 2021

DCC nr. 3

Dosarul nr. 145g/2020